

NOTAT

**Miljø- og
Fødevarerministeriet**
Departementet

Koncern Jura
J.nr.: 2020-13713
Ref. LIMNI/SAHHE
Den 5. oktober 2020

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg om besvarelse af Europa-Kommissionens åbningsskrivelse nr. 2020/2109 om mangelfuld gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader

1. Indledning

Kommissionen har den 3. juli 2020 fremsendt en åbningsskrivelse til Danmark vedrørende mangelfuld gennemførelse i dansk ret af direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøansvarsdirektivet, herefter "direktivet").

Kommissionen har gennemgået medlemsstaternes implementering af direktivets artikel 12, stk. 1, første afsnit, i lyset af EU-Domstolens dom af 1. juni 2017 i sag C-529/15 (herefter "Folk-sagen"). På den baggrund har Kommissionen fundet, at en række medlemslande, herunder Danmark, ikke har gennemført artikel 12, stk. 1, korrekt. Det fremgår således af åbningsskrivelsen, at Kommissionen er af den opfattelse, at Danmark har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 12, stk. 1, første afsnit, da der mangler klare og præcise oplysninger om gennemførelsen.

2. Direktivets artikel 12, stk. 1, første afsnit

Direktivets artikel 12 fastlægger regler om anmodning om foranstaltninger vedrørende miljøskader.

Artikel 12, stk. 1, første afsnit, har følgende ordlyd:

"1. Fysiske eller juridiske personer

- a) som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade*
- b) som har en tilstrækkelig interesse involveret i beslutningsprocessen på miljøområdet for så vidt angår skaden, eller*
- c) som hævder, at en rettighed er krænkede, hvis en medlemsstats administrative regler stiller krav herom*

har adgang til at meddele den kompetente myndighed bemærkninger vedrørende miljøskader eller overhængende fare herfor, som de har kendskab til, og til at kræve, at den kompetente myndighed træffer foranstaltninger efter dette direktiv."

Adgangen til at anmode om foranstaltninger efter artikel 12 kombineres med en prøvelsesadgang efter artikel 13, stk. 1. Det følger af direktivets artikel 13, at de fysiske og juridiske personer, foreninger og organisationer m.v., der er tillagt adgang til at rejse en sag efter artikel 12, tillige skal have adgang til at

få prøvet den kompetente myndigheds afgørelser om foranstaltninger i forhold til en miljøskade og en overhængende fare herfor.

EU-Domstolen fastslog i Folk-sagen, at artikel 12, stk. 1, første afsnit, opregner tre kategorier af fysiske eller juridiske personer, som alternativt og uafhængigt betragtet har søgsmålskompetence, og dermed tre kategorier af personer, der kan indlede de procedurer, der er omhandlet i direktivets artikel 12 og 13.

Domstolen udtalte herefter, at en fuldstændig og korrekt gennemførelse af direktivet kræver, at disse tre kategorier af personer kan fremsætte bemærkninger vedrørende miljøskader, at de har adgang til at anmode om, at den kompetente myndighed træffer foranstaltninger i medfør af direktivet, og således, at de har adgang til prøvelse for en domstol eller et andet uafhængigt og upartisk offentligt organ, i overensstemmelse med direktivets artikel 12 og 13.

3. Den danske gennemførelse af artikel 12

Direktivet blev gennemført i dansk ret i 2008 i miljøskadeloven, som er en tværgående lov, og i en række sektorlove. Derudover blev der udstedt enkelte bekendtgørelser i forbindelse med gennemførelsen.

Til gennemførelse af artikel 12 er der i de berørte danske miljøloves miljøskadepapitel indsat bestemmelser, der forpligter tilsynsmyndigheden til efter anmodning at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven.

Når en sådan afgørelse er truffet, giver miljøskadelovens § 36 de klageberettigede adgang til at anmode Miljøstyrelsen om at meddele påbud efter lovens kapitel 3 eller udøve tilsynsbeføjelser efter lovens kapitel 5.

De fysiske og juridiske personer, som i overensstemmelse med direktivets artikel 12, stk. 1, første afsnit, har adgang til at meddele den kompetente myndighed bemærkninger vedrørende miljøskader eller overhængende fare herfor, som de har kendskab til, og til at kræve at myndigheden træffer foranstaltninger er angivet som de klageberettigede efter nærmere bestemmelser i sektorlovene, herunder eksempelvis § 98, stk. 1 og 2, og § 100 i miljøbeskyttelsesloven.

3.1. Nærmere om gennemførelsen af de tre kategorier i artikel 12, stk. 1, litra a) – c)

3.1.1. Ad direktivets artikel 12, stk. 1, litra a)

Direktivets artikel 12, stk. 1, litra a), er gennemført gennemført i de enkelte sektorlove, bl.a. i miljøbeskyttelseslovens § 73 i, som skal sammenholdes med lovens § 98, stk. 1, litra b). Ifølge disse bestemmelser kan enhver, der har en "individuel, væsentlig interesse i sagens udfald", anmode tilsynsmyndigheden om at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade og dernæst om at træffe foranstaltninger efter miljøskadeloven. Begrebet "individuel, væsentlig interesse i sagens udfald" i § 98, stk. 1, litra b), omfatter i denne sammenhæng de fysiske og juridiske personer "som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade" i overensstemmelse med direktivets artikel 12, stk. 1, litra a).

Baggrunden for, at den danske lovgiver har valgt at henholde sig til begrebet "individuel, væsentlig interesse" er således primært praktiske årsager, herunder samspillet med sektorlovenes øvrige bestemmelser, hvor der er praksis for at anvende begrebet, ligesom det ved implementeringen blev vurderet, at dette begreb favnede det samme som direktivbestemmelsen. Der er således ikke tvivl om, at en person, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade, vil kunne støtte ret til at kræve foranstaltninger og dernæst have adgang til at få prøvet lovligheden af tilsynsmyndighedens afgørelser efter de enkelte sektorlove og miljøskadelovens § 36.

3.1.2. Ad direktivets artikel 12, stk. 1, litra b)

Direktivets artikel 12, stk. 1, litra b), er gennemført i de enkelte sektorlove, bl.a. i miljøbeskyttelseslovens § 73 i, sammenholdt med § 100, stk. 1-3, som oplister de foreninger og organisationer, som i overensstemmelse med den danske gennemførelse af Århuskonventionen er tillagt klageadgang over visse afgørelser på miljøområdet, og som af samme årsag anses for at have tilstrækkelig interesse involveret i beslutningsprocessen, for så vidt angår miljøskader, til at kunne anmode tilsynsmyndigheden om at træffe afgørelse om foranstaltninger efter miljøskadeloven samt prøve lovligheden af sådanne afgørelser.

3.1.3. *Ad direktivets artikel 12, stk. 1, litra c)*

Regeringen bemærker indledningsvis, at direktivets artikel 12, stk. 1, litra c), er inspireret af Århuskonventionens artikel 9, stk. 2, litra b), hvorefter konventionsparterne sikrer medlemmer af den berørte offentlighed, som a) har tilstrækkelig interesse, eller, *alternativt*, b) hvis en parts administrative regler stiller krav herom, som hævder, at en rettighed er krænket, har adgang til klage og domstolsprøvelse.

Relevansen af direktivets artikel 12, stk. 1, litra c), forudsætter efter regeringens opfattelse efter sin ordlyd på samme måde, at adgang til klage og domstolsprøvelse efter den pågældende medlemsstats administrative regler er betinget af, at det gøres gældende, at en rettighed er krænket, jf. artikel 12, stk. 1, litra c), in fine: "hvis en medlemsstats administrative regler stiller krav herom".

I modsætning til de østrigske regler, som gav anledning til den præjudicielle afgørelse i Folk-sagen, er der ikke i de danske gennemførelsesbestemmelser eller øvrige administrative regler yderligere betingelser for at kunne påberåbe f.eks. miljøbeskyttelseslovens § 73 i, herunder i form af et særskilt krav om, at en rettighed skal hævdes at være krænket. Hvis en fysisk eller juridisk person opfylder betingelserne i den relevante sektorlov, f.eks. miljøbeskyttelseslovens § 98, stk. 2, eller § 100, henholdsvis miljøskadelovens § 36, kan de således anmode om foranstaltninger og få prøvet lovligheden af myndighedens afgørelser, handlinger og undladelser i overensstemmelse med direktivets artikel 12, stk. 1, litra a) og b), samt artikel 13.

Selv hvis artikel 12, stk. 1, litra c), måtte have et selvstændigt og ubetinget anvendelsesområde uafhængigt af bestemmelsens sidste led ("hvis en medlemsstats administrative regler stiller krav herom"), bemærkes, at begrebet "individuel, væsentlig interesse" efter sin ordlyd og formål også vil omfatte situationer, hvor en rettighed hævdes krænket udover, hvad der måtte følge af artikel 12, stk. 1, litra a). Begrebet "individuel, væsentlig interesse" er således bredere end direktivets artikel 12, stk. 1, litra a).

4. **Sammenfatning**

Regeringen vurderer, at selv om der er valgt en anden ordlyd i den danske gennemførelse end i direktivet, indfrier den danske implementering til fulde målet med direktivets artikel 12 og 13, hvorefter de fysiske og juridiske personer, der er omhandlet i artikel 12, stk. 1, litra a) - c), skal have ret til at kræve foranstaltninger og dernæst have adgang til at få prøvet lovligheden af myndighedens afgørelser.

Sammenfattende er det således regeringens opfattelse, at den danske gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 12, stk. 1, første afsnit, er korrekt og i fuld overensstemmelse med EU-Domstolens dom i Folk-sagen.

Regeringen har besvaret EU-Kommissionens åbningsskrivelse i overensstemmelse med det ovenfor anførte.